

Datum
2019-10-04
Vår referens
Eva Hallberg
Enhetschef
eva.hallberg@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss Nulägesbild av Malmö stads insatser mot hedersproblematik GRF-2019-17224

Sammanfattning

Grundskolenämnden har mottagit ett förslag på hur det fortsatta arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck kan bedrivas i Malmö stad. Den övergripande målsättningen med remissförslagen är att ”förbättra situationen för de malmöbor som utsätts genom att arbeta förebyggande mot våld och förtryck samt att utveckla och ge adekvat stöd till de som utsätts”. Förslaget utgår även från Studien Örebro universitet genomfört.

Grundskolenämnden är ombedd att yttra sig gällande förslaget och särskilt ta ställning till förslagets genomförbarhet, hur insatserna bör och kan utgöra del av ordinarie verksamhet, samt om och hur samverkan över staden kan formaliseras. I förslaget framkommer det att verksamheterna behöver både fördjupad och grundläggande kunskap för att ha beredskap och kompetens för att kunna uppmärksamma hedersproblematiken, främjande och förebyggande. Skolnämnderna föreslås ansvara för planering och genomförande för den insatsen.

Förslag till beslut

Grundskolenämndens arbetsutskott föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner grundskoleförvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse KSAU 190610 § 392 Nulägesbild av Malmö stads insatser mot hedersproblematik
- Remissbrev, nämnder Nulägesbild av Malmö stads insatser mot hedersproblematik
- Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar 2018 Malmö stad
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 191011 Nulägesbild av Malmö stads insatser mot hedersproblematik
- Förslag till yttrande GRNAU 191011 Nulägesbild av Malmö stads insatser mot hedersproblematik

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2019-10-11
Grundskolenämnden 2019-10-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

En arbetsgrupp bestående av representanter från arbetsmarknads- och socialförvaltningen, förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, Pedagogisk Inspiration, gymnasie- och vuxenförvaltningen, fritidsförvaltningen, kulturförvaltningen och stadskontoret har utifrån ärendet STK-2018-2 tagit fram förslag på hur det fortsatta arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck kan bedrivas i Malmö stad. Förslaget har sin utgångspunkt i kartläggningen som genomfördes av Örebrouniversitet 2017-2018.

I Örebro Universitets studie framkommer det att det är främst till skolans personal som elever som behöver stöd och hjälp vänder sig. Resultatet av den kvantitativa delstudien visar att 20% av Malmös niondeklassare lever med oskuldsnormen, 9 % lever med en våldsnorm. 30% av pojkarna i oskuldsnormgruppen uppger att de tycker det är dåligt eller ganska dåligt att Sverige har en lagstiftning där män och kvinnor har lika rättigheter. Därför viktigt att arbetet med barnkonventionen, normkritik, diskrimineringslagen, jämställdhet, skollagen, skolans värdegrund och läroplansarbetet i Sex och relationer hänger ihop. Det behövs ett samordningsansvar i Malmö så alla har god kännedom om vilka insatser vem ger och till vem de riktar sig, främjande, förebyggande och åtgärdande.

Det som framkommit är att det finns behov av fördjupad och grundläggande kompetens i verksamheterna samt samordning, samverkan med relevanta aktörer samt metodutveckling.

Grundskolenämnden ställer sig bakom att det behövs viss kompetenshöjande insatser till skolpersonal inom området hedersrelaterat och våld och förtryck. Viktigt utifrån att det i första hand är till skolpersonal som elever vänder sig för stöd och hjälp. PI har en pågående utbildning i normkritik "Inkludering på riktigt" som är uppskattad och har deltagare från samtliga tre skolförvaltningar, utbildningen berör även ämnet Heder. Utbildningen bygger på att utbilda processtödjare som ska stödja rektor i dessa frågor. Det är viktigt att om ny kompetens ska ges att det bygger vidare på den utbildningen för att hålla en röd tråd. Grundskolenämnden anser det viktigt att utbildningen har fokus på främjande och förebyggande insatser. Kompetensutbildningen får gärna delvis vara webbaserad. Grundskolenämnden har tidigare kompetensutvecklat elevhälsopersonal i ämnet heder.

Grundskolenämnden anser att insatserna bör utgöra en del av ordinarie verksamhet. Skolverket har lagt fram ett förslag på ändringar i läroplanen är för Sex och relationer. Skolverket har dock bedömt att själva begreppet "hedersrelaterat våld och förtryck" inte bör användas i läroplanernas inledande delar. Skrivningarna i läroplanen har generellt en övergripande karaktär och begreppet "hedersrelaterat våld och förtryck" har bedömts ligga på en alltför detaljerad nivå för att passa in i läroplanens form och struktur i övrigt. I läroplanerna för de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan har Skolverket därför valt att föreslå en bredare formulering om "maktstrukturer kopplade till kön och föreställningar om heder". Myndigheten har vidare valt att skriva in formuleringar som betonar alla elevers "förutsättningar att göra medvetna och självständiga val", elevernas "förståelse för egna och andras rättigheter" samt "betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av frivillighet och ömsesidighet".

Arbetsgruppen som lagt fram förslaget för det fortsatta arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har gjort en genomlysning på vilka insatser som görs idag. Grundskolenämnden anser

det viktigt att det framöver finns en transparens och samsyn kring vilka som arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för att inte dubbelarbeta. Det är även viktigt att synliggöra förväntningar och roller på de olika aktörerna både i kompetens-utveckling, stödinsatser och i det vardagliga arbetet. Någon form av förvaltningsövergripade grupp kan behövas initialt för att skapa samsyn samt nyttja befintlig kompetens i staden.

Grundskolenämnden ställer sig bakom att det även fortsättningsvis är Arbetsmarknads- och socialnämnden som har samordningsansvaret för det fortsatta arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck men att arbetet med utbildningsnämnderna sker i samråd med berörda nämnder och Pedagogisk Inspiration.

Ansvariga

Roberto Citterio Avdelningschef

Anders Malmquist Förvaltningschef